

Joan Stephenson, PhD

Nova priporočila za HIV

Ob citiranju novih dokazov, da zgodnji začetek zdravljenja z antiretrovirusnimi zdravili (ART) izboljša preživetje in zmanjša pojav s HIV povezanih boleznimi, je svetovna zdravstvena organizacija (WHO) priporočila, da se ART uvede pri vseh bolnikih, ki imajo število celic CD4 T 350/ μ l ali manj. Po priporočilu iz leta 2006 se je ART uvedla, ko je število celic CD4 padlo na 200/ μ l, in to je bilo ponavadi takrat, ko so se pokazali prvi simptomi HIV.

To priporočilo je le eno izmed mnogih v novo obnovljenih priporočilih za zdravljenje in preprečevanje HIV (http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2009/world_aids_20091130/en/index.html).

Druga sprememba priporočil pa temelji na kliničnih študijah, s katerimi prikazujejo učinkovitost antiretrovirusnih zdravil pri preprečevanju prenosa okužbe s HIV z dojenjem. Svetujejo začetek uporabe zdravil v 14. tednu nosečnosti in njihovo uporabo vse do takrat, ko ženska preneha dojiti.

Napad v Somaliji

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) se je po samomorilskem bombnem napadu 3. decembra v glavnem mestu Mogadishu v Somaliji, ko je potekala slovesnost ob diplomiranju študentov medicine, strojništva in računalništva Banadirske univerze, zavezala, da bo še naprej sodelovala z oblastmi v Somaliji pri izboljšanju razmer v zdravstvu.

Po poročanju novinarjev naj bi moški, povezan z islamsko paravojaško skupino, pri napadu ubil 23 oseb, med njimi tudi ministra za zdravje, dve osebi njegovega kabineta, dekana medicinske fakultete, študente, novinarje in druge osebe.

SZO pomaga Banadirski univerzi, ustanovljeni leta 2002, tako, da dobavlja učne pripomočke za študente. To so prihodnji zdravniki, ki prevzemajo de-

lo padlih zdravnikov v Somaliji civilni vojni in delo zdravnikov, pobeglih iz države.

Huda debelost otrok

Britanski raziskovalci ugotavljajo, da je glavno vprašanje, ki vodi v hudo debelost pri otrocih, izguba določenih delov

AP Images/Farah Abdi Warsameh

Pogrebniki pokopavajo trupli dveh somalijskih uradnikov, ki sta bila ubita v samomorilskem bombnem napadu med slovesnostjo ob diplomiranju študentov medicine in tehnike.

DNA (Bochukova EG et al. *Nature*. Doi: 10.1038/nature08689 [published online ahead of print December 6, 2009]).

Pregledali so genome 300 otrok, ki so postali čezmerno debeli zgodaj v otroštvu in 7366 na videz zdravih kontrolnih otrok. Iskali so kopije večjih segmentov DNA, ki so bili podvojeni ali izključeni iz genoma. Te mutacije, ki se širijo preko več genov, so znani povzročitelji številnih motenj, kot sta avtizem in mentalna retardacija.

Našli so številne delecije, ki so bile pogostejše pri bolnikih z zgodnjim začetkom debelosti, kot v kontrolni skupini, in tako dobili dokaz, da imajo bolniki z delecijo gena *SH2B1* na kromosomu 16, ki je znan po svoji vlogi med leptinom in insulinom, močno željo po hrani ter visoko insulinško odpornost, nproporcionalno stopnji debelosti.

Avtorji so dodali opombo v članku, da so mnoge otroke, ki so sodelovali v

študiji, zdravstvene organizacije uvrstile v skupino »ogroženih« otrok zaradi napačne predpostavke. Za debelost otrok naj bi bili krivi starši s čezmernim prehranjevanjem. Sedaj upajo, da bodo odkriti genetski dejavniki, ki vodijo v čezmerno debelost otrok, spremenili mnenja in delo strokovnjakov, odgovornih za zdravje in koristi otrok.

Presejalni test za odkrivanje pljučnega raka

Nizozemski znanstveniki so prišli do novih ugotovitev, ki naj bi prinesle nova navodila, s katerimi bi bolnike z večjim tveganjem za nastanek pljučnega raka (ponavadi povezano s kajenjem tobaka) in ob nespecifičnem izvidu računalniške tomografije (CT) bolj agresivno spremljali (Van Klaveren R. J. s sod. *N Engl J Med*. 2009;361[23]:2221-2229).

V študiji je sodelovalo 7557 bolnikov, ki so opravili izhodiščni CT, in ga nato ponovili po enem ter po treh letih. Tistim, ki so imeli na prvem izvidu CT viden »nedoločljiv« nekalcificiran nodul (50-500 mm³ prostornine), so za oceno rasti nodula ponovili CT tri mesece kasneje. Izvidi CT, pri katerih se noduli v 400 dneh ali manj niso prostorninsko podvojili, so bili uvrščeni med negativne.

Možnost, da bi našli pljučnega raka med vsemi udeleženci študije z izvidi, uvrščenimi med negativne eno leto ali dve leti po izhodiščnem slikanju, so bile 1 proti 1000 in 3 proti 1000. Spremljajoči uvodnik pravi, da spremljanje velikosti in rasti pljučnih nodulov, kot indikator klinično pomembnega pljučnega raka, lahko izboljša diagnostično obravnavo bolnika in omeji potrebo po dragih ter škodljivih diagnostičnih postopkih (Mulshine J. L. in Jablons D. M. *N Engl J Med*. 2009;361[23]:2281-2281).

(JAMA. 2010;303:215 -
Prevod: Anja Kokalj, štud. med.)